

Školní vzdělávací program pro základní školu speciální –  
vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

## **Příloha č. 1**

# **Školní vzdělávací program pro základní školu speciální – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami**

Název programu:

**„ŠKOLA JAKO POZDRAV SLUNCI“**

**č.j. ZŠ 960/2019**

Předkladatel: **Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160**

Adresa školy: **Opařany 160, 391 61 Opařany**

Ředitel školy: **Mgr. Michal Kučera**

Telefon: **381 287 153**

E-mail: **zspridpn.oparany@seznam.cz**

Web: **www.dpns.net**

IČO: **70842621**

REDIZO: **600 022 650**

IZO: **102 351 198**

Zřizovatel školy:

**Krajský úřad – Jihočeský kraj  
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy  
U Zimního stadionu 1952/2  
370 76 České Budějovice**

Platnost dokumentu od: **1. září 2019**

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

## 1.1. Obsah

|                                                                                                                                     |          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| <b>1. Identifikační údaje</b>                                                                                                       | <b>1</b> |
| 1.1. Obsah                                                                                                                          | 2        |
| <b>2. Pojetí a cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální</b> | <b>3</b> |
| 2.1. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k naplňování klíčových kompetencí                                                      | 3        |
| 3.5. Profil absolventa školy                                                                                                        | 5        |
| <b>3. Učební plán</b>                                                                                                               | <b>6</b> |
| 3.1. Učební plán pro 1. – 6. ročník                                                                                                 | 6        |
| <b>4. Učební osnovy</b>                                                                                                             | <b>7</b> |
| Rozumová výchova                                                                                                                    | 7        |
| Smyslová výchova                                                                                                                    | 18       |
| Osobnostně sociální rozvoj                                                                                                          | 28       |
| Hudební a pohybová výchova                                                                                                          | 34       |
| Rehabilitační tělesná výchova                                                                                                       | 39       |
| Pracovní a výtvarná výchova                                                                                                         | 45       |
| Předměty speciálně pedagogické péče                                                                                                 | 55       |

## **2. Pojetí a cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v základní škole speciální**

Vzdělávání žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení a žáků s postižením více vadami, kteří byli v minulosti od školní docházky osvobožováni, je velmi náročné a je nutné, aby byli vzděláváni na základě speciálně upraveného programu. Výsledkem vzdělávání by mělo být osvojení elementárních vědomostí, dovedností a návyků, které jim umožní získat určitou míru soběstačnosti a tím i zlepšení kvality jejich života.

Vzdělávání těchto žáků vyžaduje speciální metody práce, speciálně upravené podmínky odpovídající potřebám žáků a závažnosti jejich postižení. Je to otevřený variabilní proces s využitím netradičních speciálních metod (hlavně jde o využívání alternativních a augmentativních komunikačních systémů, rehabilitačních a relaxačních činností).

Vzdělávání je individualizované, vnitřní členění tříd vychází z úrovně individuálních schopností a potřeb. Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a her, všechna podpůrná opatření směřují k rozvíjení celé osobnosti.

Pro mnohé žáky je vzdělávací program pouze inspirací při zpracování individuálních vzdělávacích programů, korespondujících s úrovní jejich schopností.

Ve vzdělávání usilujeme o naplnění těchto cílů:

- vedeme žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjíme pohyblivost žáků a snažíme se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti
- vedeme žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vedeme žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjíme žakovu pozornost, vnímavost a poznání

### **2.1. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k naplňování klíčových kompetencí**

#### **1. kompetence k učení**

- probouzíme zájem o nové poznatky
- aplikujeme získané vědomosti, zkušenosti a návyky v praktickém životě
- využíváme pochvaly jako motivačního prostředku k dalšímu učení
- vedeme žáky k používání základních pojmů a vyhledávání informací
- vedeme žáky k využívání vhodných pomůcek
- podporujeme u žáků poznávání vlastních pokroků
- rozvíjíme komunikativní dovednosti i pomocí alternativních a augmentativních komunikačních systémů
- umožňujeme žákům získávat základní vědomosti o člověku, přírodě, časové a prostorové orientaci a využívat je k dalšímu vzdělávání

## **2. kompetence k řešení problémů**

- pomáháme žákům přiměřeně svým možnostem řešit problémy
- při řešení úkolů využíváme nápodobu a naučené stereotypy
- vedeme žáky ke schopnosti zvládat negativní emoce a tím prodloužit dobu pracovního nasazení
- podporujeme snahu nenechat se odradit nezdarem
- ukazujeme, kam nebo na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů
- věnujeme pozornost překonávání pocitů strachu

## **3. kompetence komunikativní**

- pomáháme žákům komunikovat s lidmi přiměřeně svým schopnostem
- umožňujeme žákům vyjadřovat své pocity a prožitky
- vštěpujeme žákům vžitá pravidla
- vyžadujeme komunikaci v rámci svých možností, uplatňujeme neverbální komunikaci
- poskytujeme žákovi potřebný prostor k vyjadřování svých potřeb a pocitů

## **4. kompetence sociální a personální:**

- umožňujeme žákům rozpoznat nevhodné chování
- pomáháme žákům chápat vlastní osobu a respektovat pravidla
- využíváme základní návyky společenského chování
- učíme žáky hodnotit svoji práci
- pomáháme žákům orientovat se v běžném životě (režim dne, poznávat své nejbližší okolí)
- utváříme u žáků základní představu o mezilidských vztazích
- umožňujeme žákům prožitek radosti ze zapojování do jednoduchých sociálních aktivit

## **5. kompetence občanské**

- vytváříme schopnosti jak pečovat o své zdraví a zvládnout základní hygienické návyky
- vyžadujeme dodržovat pravidla soužití s ostatními lidmi
- pomáháme chránit životní prostředí
- ukazujeme způsoby ochrany svého zdraví a dodržování naučených stereotypů chování, zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí

## **6. kompetence pracovní**

- vedeme žáky ke schopnosti pracovat podle instrukcí
- vyžadujeme dokončení stanovených úkolů
- vyžadujeme dodržování zásad bezpečnosti
- pomáháme žákům přijmout hodnocení své práce učitelem a hodnotit svůj výkon spolu s učitelem
- zapojujeme žáka do společných i individuálních činností
- vedeme žáky k osvojení hygienických návyků, zvládnání sebeobsluhy podle svých možností
- pomáháme žákům plnit dle instrukcí jednoduché úkoly
- hodnotit svůj výkon spolu s učitelem
- úkoly žákovi zadáváme názorně po jednotlivých krocích a tím rozvíjíme jeho schopnost pracovat samostatně

## **2.2. Profil absolventa školy**

Absolvent by měl zvládat pracovní dovednosti, sebeobslužné činnosti nebo alespoň jejich náznaky a postupy. Částečně dodržovat zásady ochrany zdraví a hygieny.

Měl by být schopen verbálního popřípadě neverbálního dorozumívání.

Měl by mít vytvořený pozitivní vztah k nabízeným činnostem, reagovat a pracovat podle pokynů. Zvládat jednoduché pracovní postupy, schopen chvilkové pracovní výdrže, koncentrace na pracovní výkon a snažit se o jeho dokončení.

Měl by mít posílené povědomí o své vlastní osobě.

Všechny osvojené dovednosti a návyky by měly vést k dosažení optimálního rozvoje osobnosti žáků a kvality jejich života s přihlédnutím k možnostem daným povahou a stupněm postižení.

### 3. Učební plán

#### 3.1. Učební plán pro 1. – 10. ročník

| Vzdělávací oblast   | Vyučovací předmět             | 1. - 10. ročník |           |           |           |           |           |           |           |           |           | Počet hodin |
|---------------------|-------------------------------|-----------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-------------|
|                     |                               | 1.              | 2.        | 3.        | 4.        | 5.        | 6.        | 7.        | 8.        | 9.        | 10.       |             |
| Člověk a komunikace | Rozumová výchova              | 5               | 5         | 5         | 5         | 5         | 5         | 5         | 5         | 5         | 5         | <b>50</b>   |
| Člověk a jeho svět  | Smyslová výchova              | 4               | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | <b>40</b>   |
|                     | Osobnostně sociální rozvoj    | 2               | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | <b>20</b>   |
| Umění a kultura     | Hudební a pohybová výchova    | 2               | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | <b>20</b>   |
| Člověk a zdraví     | Rehabilitační tělesná výchova | 4               | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | 4         | <b>40</b>   |
| Člověk a svět práce | Pracovní a výtvarná výchova   | 3               | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | 3         | <b>30</b>   |
| Celkový počet hodin |                               | <b>20</b>       | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>20</b> | <b>200</b>  |

Ve vzdělávací oblasti Člověk a komunikace je předmět Rozumová výchova, který má 30 hodin Rozumové výchovy a 20 hodin Řečové výchovy.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je zařazen vyučovací předmět Sociálně osobnostní rozvoj, který má 10 hodin Pohybové výchovy a 10 hodin disponibilní časové dotace.

Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura je předmět hudební a pohybová výchova, který má 10 hodin Hudební výchovy a 10 hodin Pohybové výchovy.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je krácena o 20 hodin Pohybové výchovy, která je rozdělena do Osobnostně sociálního rozvoje a Hudební a pohybové výchovy.

V oblasti Člověk a svět práce je přidáno 10 hodin Výtvarné výchovy.

## 4. Učební osnovy

Vzdělávací oblast:

**Člověk a komunikace**

Vzdělávací obor:

**Rozumová výchova**

**Řečová výchova**

Název vyučovacího předmětu:

# ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Časová dotace:

| ročník              | 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. |
|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|
| počet hodin v týdnu | 5  | 5  | 5  | 5  | 5  | 5  | 5  | 5  | 5  | 5   |

### **Charakteristika předmětu:**

Vyučovací předmět ROZUMOVÁ VÝCHOVA je integrovaný předmět, který v sobě zahrnuje i témata Řečové výchovy.

Předmět se skládá z několika vzájemně neoddelitelných složek – rozvíjení poznávacích schopností a komunikačních dovedností, logického myšlení, pozornosti a paměti, vytváření početních představ a rozvíjení grafických dovedností. Tyto součásti rozumové výchovy mohou u některých žáků vyústit v osvojení základů čtení (případně sociálního čtení), základů psaní a v osvojení základů orientace v kvantitativních vztazích.

Cílem rozumové výchovy v rehabilitačních třídách je rozvinutí rozumových schopností žáků na optimální možnou úroveň, jíž by tito žáci nemohli dosáhnout, kdyby jim nebyla poskytnuta odborná speciálně pedagogická péče. V rehabilitačních třídách již nelze předpokládat osvojení trivia, ale je možné dovést žáky k takové úrovni sociálních, komunikačních a dalších dovedností, které jim umožní určitou míru orientace v okolním prostředí, komunikace s ostatními lidmi, soběstačnosti a nezávislosti na péči ostatních v nejzákladnějších každodenních činnostech.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela znemožněná a vzdělávání běžnými metodami není možné, jsou určeny Augmentativní a alternativní komunikační systémy. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat své pocity, přání a reagovat na podněty.

### **Formy a organizace výuky:**

Pro výuku využíváme kmenovou třídu a hernu. Během vyučovacích hodin učitel i žáci využívají všechny dostupné učební pomůcky.

Práce probíhá formou individuální výuky s demonstračními pomůckami nebo jako skupinová práce (s využitím dostupných pomůcek, pracovních sešitů, učebnic,

výukových programů na počítači a encyklopedií). Důležité je neustálé opakování a procvičování učiva.

### **Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:**

#### **Kompetence k učení**

- pomáháme žákům ovládat základy čtení, psaní, počítání a využívat je v běžném životě
- ukazujeme žákům, jak používat učebnice a učební materiály, pomůcky
- umožňujeme žákům uplatňovat získané zkušenosti v praktickém životě
- zařazujeme logopedická cvičení (gymnastika jazyka, rtů...) a tím dbáme na správnou výslovnost, tempo řeči, pravidelné dýchání
- zařazujeme cvičení prováděná v rámci sluchového a zrakového vnímání
- navozujeme různé situace z běžného života, které vybízí žáka ke spontánním rozhovorům
- aplikujeme vhodné metody čtení, psaní a počítání dle stupně postižení a individuálních možností žáka

#### **Kompetence k řešení problémů**

- na modelových situacích učíme žáky překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- pomáháme žákům nenechat se odradit nezdarem
- ukazujeme žákům na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

### **Kompetence komunikativní**

- pomáháme žákům komunikovat s lidmi ve svém okolí
- vyžadujeme od žáků podle svých možností sdělovat své potřeby a pocity
- umožňujeme žákům podílení se na jednoduchých sociálních aktivitách
- vyžadujeme uplatňování návyků společenského chování
- zapojujeme žáka do života třídy (např.: ranní přivítání...)

### **Kompetence sociální a personální**

- formujeme utváření základních představ o vztazích mezi lidmi
- pomáháme zvládat žákům orientovat se v prostředí, ve kterém žijí
- podílení se na jednoduchých sociálních aktivitách
- vyžadujeme uplatňování návyků společenského chování

### **Kompetence občanské**

- vyžadujeme využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti
- nacvičujeme s žáky dodržování základních společenských norem a pravidel soužití
- ukazujeme žákům na modelových situacích, jak chránit své zdraví

### **Kompetence pracovní**

- vyžadujeme plnit podle instrukcí zadané jednoduché úkoly
- zapojujeme žáka i do společných činností
- názornou demonstrací a posloupností úkonů rozvíjíme u žáka schopnost plnit konkrétní úkoly
- vyžadujeme od žáka dokončení zadaného úkolu
- ukázkami výsledných prací motivujeme žáka k aktivitě

## Rozumová výchova 1. – 10. ročník ZŠS rehabilitační

| OVO                                                                                       | ŠKOLNÍ VÝSTUPY                                                                                                    | UČIVO                                                                                                                                      | PRŮŘEZOVÁ<br>TÉMATA |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| <b>ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ</b>                                                   |                                                                                                                   |                                                                                                                                            |                     |
| Žák by měl:<br>Pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat                         | Žák by měl:<br>- ukazovat části obličeje, těla a pojmenovat je (u zrcadla s vedením ruky)                         | Vlastní osoba; pojmenování částí těla                                                                                                      |                     |
| Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno                                               | - uvědomovat si vlastní osobu<br>- reagovat na vlastní jméno, znát své jméno<br>- reagovat na oslovení            | Znát a používat vlastní jméno                                                                                                              |                     |
| Znát členy své rodiny                                                                     | - pojmenovat členy rodiny – maminka, tatínek, sourozenci<br>- orientovat se mezi členy širší rodiny               | Rodina, členové rodiny, jména členů rodiny                                                                                                 |                     |
| Poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem                      | - rozeznávat jména spolužáků a učitelů<br>- rozlišovat: chlapec-děvče, pán-paní...                                | Vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec-dívka)                                                                                       |                     |
| Vnímat různé podněty a reagovat na ně                                                     | - poznat koho mám rád a kdo má rád mne (vztahy mezi lidmi)<br>- rozvíjet vztahy se spolužáky (budeme si pomáhat)  | Psychomotorické hry                                                                                                                        |                     |
| Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor | - seznámit se s prostředím třídy, orientovat se ve třídě<br>- seznámit se s budovou školy, orientovat se ve škole | Škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky<br>Prostorová a časová orientace (roční období, části dne) |                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti</p> <p>Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže</p> <p>Řadit obrázky podle zadaných kritérií</p> | <p>- poznat a používat předměty denní potřeby podle svých schopností zvládat základní hygienické a sebeobslužné činnosti</p> <p>- vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže</p> <p>- poznávat zvířata a jejich mláďata</p> <p>- poznávat různé předměty ve skutečnosti, na modelech i na obrázcích</p> <p>- poznávat a rozlišovat piktogramy</p> <p>- poznávat zboží podle obalu (sociální čtení)</p> <p>- poznávat běžně užívané symboly – WC, umývárna... (sociální čtení)</p> <p>- poznávat dopravní symboly (sociální čtení)</p> | <p>Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví</p> <p>Péče o zdraví</p> <p>Poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti</p> <p>Sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů, sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků</p> |  |
| <b>ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI</b>                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |  |
| <p>Žák by měl:</p> <p>Koncentrovat se na určitou činnost</p> <p>Rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků</p>                                                                                                                                     | <p>Žák by měl:</p> <p>- projevit snahu koncentrovat se na určitou činnost</p> <p>- spolupracovat při odpoutávání od stereotypních činností a ulpívavého myšlení</p> <p>- rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>Manipulační činnosti</p> <p>Porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků</p>                                                                                                                                                                                                                                          |  |

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |  |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Zvládnout složení dějových obrázků  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádět manipulační činnosti doprovázené pojmenováním a komentářem</li> <li>- skládat dějové obrázky</li> <li>- vyjadřovat asociace (slovo=osoba, věc, činnost)</li> <li>- osvojit si základní časové vztahy (teď, předtím, potom, dnes, včera, zítra)</li> <li>- orientovat se v čase (ráno, v poledne, večer, v noci; snídaně, oběd, večeře)</li> <li>- zobecňovat (jablko, hruška=ovoce)</li> <li>- konkretizovat (ovoce=jablko, hruška)</li> <li>- rozlišovat barvu, počet, odvozovat první hlásku ve slově (abstrakce)</li> <li>- rozlišovat: je-není, bylo-nebylo, chci-nechci, mám-nemám (negace)</li> <li>- zjišťovat příčinné souvislosti: proč?</li> </ul> | <p>Základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra</p> <p>Orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období</p> <p>Vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce), konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti</p> |  |
| Orientovat se na stránce, na řádku  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- orientovat se na stránce</li> <li>- orientovat se na řádku</li> <li>- nacvičovat pohyb po řádce zleva doprava</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Nácvik čtení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |  |
| Číst vybraná písmena a krátká slova | <ul style="list-style-type: none"> <li>- osvojovat si piktogramy</li> <li>- poznávat zboží podle obalu (sociální čtení)</li> <li>- poznávat běžně užívané symboly – WC, umývárna.. (sociální čtení)</li> <li>- poznávat dopravní symboly (sociální čtení)</li> <li>- nacvičovat čtení globální metodou</li> <li>- poznávat jednoduchá (tiskací) písmena</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Nácvik čtení – globální metoda čtení, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty                                                                                                                                                                                                                                                       |  |

|                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                   |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Opakovat slova a krátké říkanky;<br/>reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- číst samohlásky, souhlásky, spojovat do slabik, případně krátkých slov</li> <li>- rozvíjet paměť – zapamatovat si a opakovat slova, říkanky a básničky</li> <li>- reprodukovat krátký text</li> <li>- vyprávět co jsme viděli, co jsme dělali, co jsme měli k obědu</li> <li>- zapamatovat si 2-3 slova (hra na obchod)</li> <li>- provádět cvičení pozornosti formou hry</li> <li>- koncentrovat se na určitou činnost</li> <li>- nechat se motivovat k soustředěné činnosti skupinové či individuální</li> <li>- pozorně sledovat krátké vyprávění, poslouchat hudbu, sledovat televizi, video</li> <li>- rozvíjet volní vlastnosti, zejména vytrvalost</li> </ul> | <p>Nácvik čtení – říkanky, básničky, krátké texty</p>                                             |  |
| <p>Přiřazovat číslíčko počtu prvků</p>                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- vytvářet a chápat kvantitativní vztahy (všechno, nic, mnoho, málo)</li> <li>- vytvářet představy počtu – hmatem, zrakem, verbálně</li> <li>- zvládat posloupnost čísel, jejich porovnávání, přiřazování číslíček</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>Představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslíček</p> |  |

| ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                          |  |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Žák by měl:                                  | Žák by měl:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                          |  |
| Uchopit a podržet podaný předmět             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádět cvičení jemné motoriky: cvičení paže, lokte, zápěstí</li> <li>- provádět cvičení dlaní a prstů obou rukou, tvořit špetku</li> <li>- uchopovat předměty do celé ruky, do špetky, do dvou prstů</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                           | Rozvíjení hrubé a jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů              |  |
| Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládnout úchop tužky, štětce nebo jiného psacího náčiní</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty                          |  |
| Nakreslit různé druhy čar                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- čmárat prstem do písku, do krupice, do rýže</li> <li>- spontánně kreslit prstem, houbou, voskovkami, pastelkami, fixem, tužkou</li> <li>- zvládat horní a dolní oblouk oběma směry</li> <li>- zvládat svislé čáry shora dolů a zdola nahoru</li> <li>- zvládat odstředivé čáry (sluníčko) a dostředivé čáry (kuličky do jamky)</li> <li>- zvládat vlnovku</li> <li>- zvládat šikmé čáry shora dolů a zdola nahoru</li> <li>- zvládat smyčku nahoru a smyčku dolů</li> </ul> | Oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky                 |  |
| Poznat grafickou podobu písmen               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumět pojmu písmeno</li> <li>- rozlišovat grafickou podobu písmen</li> <li>- rozlišovat první písmeno jména</li> <li>- rovnat písmena do řádků (písmena z plastické hmoty, z látky, z perníku)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                 | Písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu |  |

|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                     |  |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--|
| Napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládat tvarové prvky písmen tiskací abecedy</li> <li>- pokoušet se o psaní hůlkovým písmem (I, O, V, A)</li> <li>- psát tiskací písmena (vlastní jméno)</li> <li>- pokoušet se o psaní číslic</li> </ul> | Hůlkové písmo<br>Číslice                            |  |
| Poznat základní geometrické tvary                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznat a pokusit se graficky znázornit základní geometrické tvary (kolečko, trojúhelník, čtverec)</li> </ul>                                                                                              | Geometrické tvary                                   |  |
| <b>ŘEČOVÁ VÝCHOVA A ROZVÍJENÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ</b> |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                     |  |
| Žák by měl:<br>Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- reagovat na hlas dospělé osoby a jeho intonaci</li> <li>- reagovat na přítomnost dalších osob</li> </ul>                                                                                                  | Sluchová cvičení, akustická diferenciac             |  |
| Snažit se o správné dýchání                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádět nácvik správného dýchání: nádech nosem, výdech ústy</li> </ul>                                                                                                                                   | Dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání |  |
| Vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádřit souhlas či nesouhlas – gesty, verbálně</li> </ul>                                                                                                                                                | Systémy augmentativní a alternativní komunikace     |  |
| Znát své jméno a reagovat na oslovení jménem               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</li> </ul>                                                                                                                                                   | Sluchová cvičení, akustická diferenciac             |  |
| Znát jména nejbližších osob a spolužáků                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- znát jména nejbližších osob a spolužáků</li> <li>- mít snahu zapojit se do dění ve třídě</li> </ul>                                                                                                       | Sluchová cvičení, akustická diferenciac             |  |
| Umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- nacvičovat pozdrav – verbálně, gesty</li> <li>- zvládnout poděkování – verbálně, gesty</li> </ul>                                                                                                         | Systémy augmentativní a alternativní komunikace     |  |

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                               |  |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem | <ul style="list-style-type: none"> <li>- reagovat na vytváření pocitu bezpečí a jistoty</li> <li>- pokoušet se překonávat strach z okolí, rychlejších pohybů a hlasitých projevů ostatních dětí</li> <li>- snažit se o odstraňování projevů sebepoškozování</li> <li>- spolupracovat při vytváření kladných emočních situací</li> <li>- sdělit své přání nebo potřebu (verbálně, gestem, pomocí komunikační tabulky...)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku</p> <p>Systémy augmentativní a alternativní komunikace</p> <p>Tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií</p> |  |
| Využívat komunikační počítačové hry                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- procvičovat mluvidla před zrcadlem</li> <li>- provádět cviky rtů a jazyka</li> <li>- spolupracovat při masáži a stimulaci mluvidel – vysunování a zasunování jazyka, zavírání a otvírání úst, polykání</li> <li>- snažit se o foukání (sfouknutí pírka, papírku, foukání bublin z bublifuku...)</li> <li>- napodobovat hlasy zvířat (mé, bú, bé, haf, mňau...)</li> <li>- napodobovat zvuky (auto, traktor, bác, bum...)</li> <li>- nacvičovat hlásky podle individuální potřeby</li> <li>- ovládat sílu hlasu</li> <li>- obohacovat slovní zásobu a nacvičovat nová slova</li> <li>- snažit se o soustředěné naslouchání a porozumění slovům a jednoduchým větám, komentování dějové posloupnosti</li> </ul> | <p>Počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace</p> <p>Oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel</p> <p>Spontánní a jednoduchá tematické rozhovory</p>                           |  |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- seznamovat se se vztahy jevů a věcí</li> <li>- snažit se o mluvní projev</li> <li>- snažit se pochopit význam 2-3 slovních vět</li> <li>- účastnit se jednoduchého tématického rozhovoru spontánně s pomocí a vedením učitele</li> <li>- zkoušet využívat komunikační počítačové hry</li> <li>- reagovat na jednoduché pokyny a pobídky – dej, ukaž, sedni si</li> <li>- pochopit a používat pojmy: já-ty, můj-tvůj, mně-tobě</li> </ul> |  |  |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|

**Vzdělávací oblast:**

**Člověk a jeho svět**

**Vzdělávací obor:**

**Smyslová výchova**

**Název vyučovacího předmětu:**

# SMYSLOVÁ VÝCHOVA

**Časová dotace:**

| ročník              | 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. |
|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|
| počet hodin v týdnu | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4   |

### **Charakteristika předmětu:**

Smyslová výchova je zaměřena na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání, především na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Smyslovou výchovou rozvíjíme jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů.

Ve smyslové výchově by si žáci měli systematicky a opakovaně procvičit zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétních situacích.

Smyslovou výchovou zdokonalujeme a úroveň motoriky, rozvíjíme schopnost komunikace a verbálního vyjadřování.

Smyslová výchova se prolíná všemi předměty, pro jejichž úspěšné zvládnutí zároveň vytváří předpoklady.

### **Formy a organizace výuky:**

Žáci pracují ve třídě nebo v herně s využíváním různých forem práce a dostupných vyučovacích pomůcek. Uplatňují se hry, modelové situace, hojně se využívají názorné ukázky. Začleňují se vycházky, využívá se simulace a skupinová práce.

Práce probíhá formou individuální výuky s demonstračními pomůckami nebo jako skupinová práce (s využitím dostupných pomůcek, pracovních sešitů, učebnic, výukových programů na počítači). Důležité je neustálé opakování a procvičování učiva.

### **Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k plnění klíčových kompetencí:**

#### **Kompetence k učení**

- zařazujeme různé metody a formy práce, které vytvářejí příjemnou pracovní atmosféru
- vedeme žáky k samostatnému pozorování
- umožňujeme žákům poznávat smysl a cíl učení, posuzovat vlastní pokrok
- vytváříme modelové situace pro nácvik chování v krizových situacích

#### **Kompetence k řešení problémů**

- pomáháme žákům objevovat nové poznatky
- ukazujeme žákům různé způsoby řešení problému
- nácvikem modelových situací upevňujeme u žáků způsoby chování v situacích ohrožení zdraví a bezpečnosti
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch

#### **Kompetence komunikativní**

- rozvíjíme dovednost sdělovat své potřeby a pocity
- rozšiřujeme žákům slovní zásobu v osvojovaných tématech
- vedeme žáky k využívání dostupných informačních a komunikačních prostředků
- rozvíjíme u žáků schopnosti přirozeně vyjadřovat pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- podporujeme u žáků vzájemnou komunikaci

#### **Kompetence sociální a personální**

- umožňujeme žákům podílení se na jednoduchých sociálních aktivitách
- podporujeme uplatňování návyků společenského chování
- nacvičujeme se žáky spolupráci ve skupině či dvojici
- vedeme žáky k dodržování základních pravidel slušného chování
- budujeme sebedůvěru žáka ve vlastní schopnosti

### **Kompetence občanské**

- vysvětlujeme žákům vztahy mezi lidmi
- ukazujeme žákům význam jednotlivých složek životního prostředí a prostředí jako celku
- motivujeme žáky ochraně přírody a ekologickému chování

### **Kompetence pracovní**

- vyžadujeme plnit zadané jednoduché úkoly podle instrukcí
- ukazujeme, jak adekvátně reagovat na posouzení své práce
- zapojujeme žáka do společných činností
- vyžadujeme od žáka dokončení zadaného úkolu
- ukázkami výsledných prací motivujeme žáka k aktivitě
- vedeme žáky ke správnému používání pomůcek a vybavení
- upevňujeme správné pracovní návyky
- upozorňujeme žáky na zdravotní a bezpečnostní rizika a nácvikem modelových situací je vedeme k jejich eliminaci

## Smyslová výchova 1. – 10. ročník ZŠS rehabilitační

| OVO                                                             | ŠKOLNÍ VÝSTUPY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | UČIVO                                                                                                                             | PRŮŘEZOVÁ TÉMATA |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| <b>ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ</b>                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                   |                  |
| <p>Žák by měl:</p> <p>Uchopit předměty a manipulovat s nimi</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozeznat světlo a tmu</li> <li>- procvičovat zrakové soustředění na lesklé a barevné předměty</li> <li>- vnímat prostor binokulárně (oběma očima), monokulárně (jedním okem)</li> <li>- rozvíjet zrakovou perцепci stimulací očního kontaktu</li> <li>- provádět cvičení očních pohybů – sledování pohybujícího se předmětu</li> <li>- zkoušet fixaci zraku na nasvětlované předměty</li> <li>- uchopovat viděné předměty a manipulovat s nimi</li> <li>- skládat viděné předměty vedle sebe, na sebe, do krabice</li> <li>- skládat celek z částí (stavebnice)</li> </ul> | <p>Vnímání prostoru oběma očima, jedním okem</p> <p>Cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů</p> |                  |
| <p>Rozlišovat tvary a barvy předmětů</p>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>- vnímat velikost, tvar a polohu předmětů</li> <li>- rozlišovat tvary zrakem: kulatý, hranatý</li> <li>- třídit barvy, vyhledávat předměty stejných barev</li> <li>- rozlišovat dvě základní výrazně odlišné barvy</li> <li>- postupně poznávat všechny základní barvy a pojmenovávat je</li> <li>- třídit předměty podle barev</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů</p>                                                  |                  |

|                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti | <ul style="list-style-type: none"> <li>- řadit předměty podle velikosti</li> <li>- rozlišovat pojmy malý-velký, dlouhý-krátký</li> <li>- provádět diferenciační cvičení – poznávat a třídit předměty</li> <li>- poznat a třídit dva zřetelně odlišné předměty (panenka, autíčko)</li> <li>- třídit materiál – dvě výrazně odlišné komponenty</li> <li>- třídit předměty – tři komponenty nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné (kaštiny, žaludy, šípky, fazole, hrách...)</li> <li>- rozlišovat plošné tvary (kolečko, čtverec, trojúhelník)</li> </ul> | Rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi               |  |
| Třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- přiřadit obrázek k reálnému předmětu</li> <li>- třídit obrázky podle obsahu: květiny, ovoce, zvířata...</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech |  |
| Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádět sebezpozorování v zrcadle</li> <li>- identifikovat se s fotografií</li> <li>- provádět cvičení očních pohybů sledováním pohybujících se osob v blízkém okolí</li> <li>- poznat ostatní děti ve třídě</li> <li>- poznat spolužáky na fotografii</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                      | Cvičení soustředěného zrakového vnímání                                                        |  |
| Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznávat změny a rozdíly na skutečných předmětech i na obrázcích</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů                                     |  |

|                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                            |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Napodobit předvedené pohyby                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišovat: stojí, sedí, leží</li> <li>- upevňovat vizuomotorickou koordinaci</li> <li>- napodobovat různé pohyby předváděné učitelem</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Cvičení soustředěného zrakového vnímání                                                                                                                                                                                    |  |
| <b>ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ</b>                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                            |  |
| <p>Žák by měl:<br/>Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání</p> <p>Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- reagovat na vlastní jméno, na oslovení, na zavolání</li> <li>- otáčet se za zvukem s využitím zraku, později s jeho vyloučením (rozvoj sluchové percepce)</li> <li>- poznat a rozlišovat zvuky s využitím zrakové podpory (zvonek, bubínek, mačkání papíru, klíče)</li> <li>- určit původ a směr zvuku</li> <li>- provádět sluchová cvičení bez využití zraku (zvonek, telefon, cinkání lžičky v hrnečku, tleskání, klepání, pískání)</li> <li>- napodobovat různé zvuky</li> <li>- rozlišovat a určovat původ, směr, délku a intenzitu zvuku (tichý-hlasitý, zblízka-zdaleka, krátký-dlouhý)</li> <li>- provádět sluchově motorická cvičení, cvičení a hry, v nichž se uplatňuje spojení zvuků s pohybem</li> <li>- rozvíjet smysl pro rytmus</li> <li>- provádět rytmická cvičení</li> </ul> | <p>Sluchově motorická cvičení</p> <p>Sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku<br/>Cvičení sluchové paměti;<br/>napodobování různých zvuků<br/>Rozlišování a určování zvuku podle směru, délky a intenzity</p> |  |
| Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznávat spolužáky a učitele podle hlasu</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Sluchově motorická cvičení                                                                                                                                                                                                 |  |

|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                            |  |
|------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky</p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- soustředit se na zvuky – ozvučná hračka, chrastítko, cinkání lžice o talíř. bubínek, zpěv, hudbu</li> <li>- poznávat hudební nástroje podle zvuku</li> <li>- experimentovat s jednoduchými hudebními nástroji</li> <li>- rozlišovat zvuky na ulici (auto, tramvaj, sanita)</li> <li>- rozlišovat zvuky v přírodě (zpěv ptáků, šumění větru, zvuk tekoucí vody)</li> <li>- poznávat hlasy zvířat a dalších zvuků z magnetofonového pásku</li> <li>- poslouchat hudbu</li> <li>- snažit se o koncentraci pozornosti při poslechu</li> </ul> | <p>Rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.)</p>                        |  |
| <p>Rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišit a soustředit se na zvuky související s denním životem</li> <li>- seznamovat se i s nepříjemnými zvuky</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků</p> |  |
| <p><b>ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ</b></p>                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                            |  |
| <p>Žák by měl:<br/>Zvládat základní sebeobslužné dovednosti</p>              | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- nacvičovat uchopování předmětů různé velikosti</li> <li>- zapojovat se do úkonů spojených s hygienou</li> <li>- podle svých schopností zvládat chování u stolu</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Sebeobslužné dovednosti</p>                                                             |  |

|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                    |  |
|---------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozvíjet hmatovou percepci – dotyková terapie, stimulace konečků prstů, masáže prstů a dlaně</li> <li>- rozlišovat předměty dle velikosti, tvaru, povrchové úpravy</li> </ul>                                                                                                                           | Rozvíjení hmatové percepcce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů |  |
| Třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- třídít předměty podle tvaru a velikosti</li> <li>- třídít přírodniny (sypké, oblé)</li> </ul>                                                                                                                                                                                                           | Třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu                                                                 |  |
| Poznat známé předměty podle hmatu                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- nacvičovat hmatové vnímání</li> <li>- přijímat navozování příjemných pocitů – hlazení jemných látek (samet, plyš, kožešina)</li> <li>- rozvíjet hmatové vnímání manipulací s předměty</li> <li>- poznávat předměty hmatem s využitím i bez využití zraku</li> </ul>                                     | Rozvíjení hmatové percepcce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů |  |
| Rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu) | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišovat hmatem vlastnosti předmětů: teplé-studené, měkké-tvrdé, suché-mokrě, hladké-drsné, ostré-tupé, kulaté-hranaté, těžké-lehké</li> <li>- hrát si s vodou (teplá-studená) a provádět hry ve vodě (nabírání, přelévání)</li> <li>- provádět hry s bublinkami (chytání, vytváření pěny)</li> </ul> | Rozlišování fyzikálních vlastností předmětů                                                                        |  |

| PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE                                                |                                                                                                                                                                                                       |                                                                                         |  |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Žák by měl:<br>Vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru | Žák by měl:<br>- vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru                                                                                                                       | Směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace |  |
| Orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí                      | - orientovat se ve třídě – okna, stolek, lavice...<br>- orientovat se ve škole – šatna, chodba, třída, umývárna, WC...<br>- orientovat se v nejbližším okolí školy                                    | Orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru                            |  |
| Rozlišovat vpravo – vlevo                                                     | - orientovat se v prostoru: vpravo-vlevo<br>- řadit předměty zprava doleva (směrová orientace)<br>- rozlišovat: vpravo-vlevo, pravá a levá ruka                                                       | Rozlišování pravá – levá                                                                |  |
| Rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle                                    | - orientovat se v prostoru: nahoře, dole, vpředu, vzadu...<br>- rozlišovat: nad-pod, na začátku-na konci<br>- rozlišovat: na-ve-do (na stole, do stolu, ve stole, na skříni, ve skříni, do skříně...) | Směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace |  |
| Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu                | - plnit jednoduché příkazy: dej míč na stůl, pod stůl, polož panenku na židli, do vaničky, do kočárku apod.                                                                                           | Umísťování předmětů podle pokynů                                                        |  |
| Rozeznat roční období podle základních znaků                                  | - rozeznat roční období podle základních znaků                                                                                                                                                        | Příroda v ročních obdobích                                                              |  |

| ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                     |  |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Žák by měl:<br>Rozlišit jednotlivé chutě    | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- procvičovat rozvoj chuťové percepce</li> <li>- nacvičovat správné kousání a polykání</li> <li>- nacvičovat sání (brčkem z umělé hmoty)</li> <li>- nacvičovat lízání medu, čokolády, lízátko</li> <li>- rozlišovat chutě ovoce, potravin, nápojů</li> <li>- rozlišovat a určovat jednotlivé chuťové vlastnosti: sladký, hořký, slaný, kyselý</li> </ul> | Rozlišování základních chutí<br>Rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů |  |
| Poznat předměty čichem podle vůně           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- procvičovat rozvoj čichové percepce</li> <li>- poznávat předměty podle čichu</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Rozvoj čichové percepce; dýchání                                                    |  |
| Rozlišit vůně a pachy                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišovat příjemné vůně a nepříjemné pachy</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy         |  |
| Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozlišovat: chutný-nechutný, dobrý-nedobrá</li> <li>- provádět výcvik ochranné čichové funkce – poznat nebezpečné látky, zkažené potraviny apod.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                               | Poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy         |  |

**Vzdělávací oblast:**

**Člověk a jeho svět**

**Vzdělávací obor:**

**Smyslová výchova**

**Název vyučovacího předmětu:**

## **OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍ ROZVOJ**

**Časová dotace:**

| ročník              | 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. |
|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|
| počet hodin v týdnu | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2  | 2   |

### Osobnostně sociální rozvoj 1. – 10. ročník ZŠS rehabilitační

| OVO                                                                                                                                                                      | ŠKOLNÍ VÝSTUPY                                                                                                         | UČIVO                                                                      | PRŮŘEZOVÁ TÉMATA<br>MEZIPŘEDMĚTOVÉ<br>VAZBY |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| <b>1. Rozvoj schopnosti poznávání</b>                                                                                                                                    | <b>Žák by měl:</b><br>- dostat příležitost objevit své smysly                                                          | <b>Druhy smyslového vnímání</b>                                            |                                             |
| Žák by měl:<br>Soustředit se na poslech krátké skladby<br><br>Rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života | Žák by měl:<br>- soustředit se na poslech krátké skladby<br><br>- diferencovat předměty podle barvy, tvaru, funkčnosti | Aktivní poslech, koncentrace pozornosti<br><br>Diferenciace podle kritérií | <b>HV</b><br><br><b>VV</b>                  |
| <b>2. Sebepoznání a sebepojetí</b>                                                                                                                                       | <b>Žák by měl:</b><br>- uvědomí si vztah ke svému tělu                                                                 | <b>Lidské tělo – přednosti a omezení</b>                                   |                                             |
| Žák by měl:<br>Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách                       | Žák by měl:<br>- osvojit si základní hygienické návyky při pohybových aktivitách                                       | Hygiena a lidské tělo                                                      | <b>TV</b>                                   |
| <b>3. Seberegulace a sebeorganizace</b>                                                                                                                                  | <b>Žák by měl:</b><br>- v modelové situaci předvést různé způsoby, jak dát najevo, co cítí                             | <b>Pojmenování emocí<br/>Různé projevy emocí,<br/>odraz emocí v těle</b>   |                                             |

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                       |           |
|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pojmenovávat svoje emoce v různých situacích školního života vlastními slovy</li> <li>- vyzkoušet si, jakým způsobem se dá agresivita zvládnout</li> </ul>                                                      | <b>Agresivita</b>                                                                                                                     |           |
| Žák by měl:<br>Vyjadřovat city v jednoduchých situacích                 | Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> <li>- pojmenovat základní druhy emocí</li> </ul>                                                                                                                                                          | Komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu | <b>VU</b> |
| <b>4. Psychohygiena</b>                                                 | Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumět co znamená slovo pomoc</li> <li>- zamýšlet se nad tím jak pomáhat sobě i druhým, prakticky si vyzkoušet požádat i odmítnout pomoc</li> <li>- dozvědět se, kam se obrátit o pomoc</li> </ul> | <b>Pomáhání</b><br><b>Empatická komunikace</b><br><b>Organizace pro pomoc dětem, linky důvěry</b>                                     |           |
| Žák by měl:<br>Vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby | Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> <li>- vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby</li> </ul>                                                                                                                                 | Osobní bezpečí, protiprávní jednání (krádež, týrání, zneužívání)                                                                      | <b>VU</b> |
| <b>5. Kreativita</b>                                                    | Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> <li>- prožít několik aktivit rozvíjejících tvořivost</li> </ul>                                                                                                                                           | <b>Kreativita</b>                                                                                                                     |           |

|                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                              |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Žák by měl:<br>Uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech                                                                                                                 | Žák by měl:<br>- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech                                                                                     | Prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ                                                              |           |
| <b>6. Poznávání lidí</b>                                                                                                                                                                                  | <b>Žák by měl:</b><br>- seznamovat se průběžně s nově přichozími spolužáky, vytvářet adekvátní vazby na základě poznání druhých                                                 | <b>Sociální vztahy</b>                                                                                                                       |           |
| <b>7. Mezilidské vztahy</b>                                                                                                                                                                               | <b>Žák by měl:</b><br>- rozumět proč existují ve škole a třídě pravidla                                                                                                         | <b>Školní pravidla</b><br>- pravidla soužití lidí                                                                                            |           |
| <b>8. Komunikace</b>                                                                                                                                                                                      | <b>Žák by měl:</b><br>- rozeznávat agresivní chování<br><br>- všímat si neverbální komunikace<br><br>- komunikovat podle svých schopností v různých situacích                   | <b>Řeč těla</b><br><br><b>Alternativní a augmentativní komunikace</b><br><br><b>Komunikace v různých situacích (omluva, prosba, pozdrav)</b> |           |
| Žák by měl:<br>Osvojit si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci | Žák by měl:<br>- oslovovat křestními jmény, používat vhodnou formu pozdravu, dodržovat stanovená pravidla, poděkovat, omluvit se<br>- rozeznávat spolužáky i učitele podle jmen | Základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích<br>Základy neverbální komunikace                                                  | <b>VU</b> |

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                          |  |
|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <b>9. Kooperace a kompetice</b>                     | <b>Žák by měl:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prakticky procvičovat některé dovednosti pro umění nedestruktivní soutěže</li> <li>- snažit se dodržovat pravidla fair play při soutěži</li> </ul>                                | <b>Zvládání emocí, agresivita – techniky ventilu</b><br><br><b>Pravidla a příklady fair play jednání</b> |  |
| <b>10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</b> | <b>Žák by měl:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyzkoušet si možnosti řešení problémů v modelových situacích</li> <li>- zamýšlet se nad tím, kdo by mu mohl v řešení problémů pomoci</li> </ul>                                   | <b>Techniky efektivního řešení problému</b><br><br><b>Empatické jednání</b>                              |  |
| <b>11. Hodnoty, postoje, praktická etika</b>        | <b>Žák by měl:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- reflektovat vlastní žebříček hodnot (uvědomí si, co je pro ně důležité)</li> <li>- projevit znalost pravidel slušného chování – etikety v několika běžných prostředích</li> </ul> | <b>Hodnotový žebříček</b><br><br><b>Základy etikety</b>                                                  |  |
| <b>12. Muzikoterapie</b>                            | <b>Žák by měl:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vyjádřit jakou má náladu</li> <li>- na základě prožitku vnímat pocity ve svém těle i mysli</li> <li>- pravidelně relaxovat</li> </ul>                                             | <b>Muzikoterapeutické postupy</b>                                                                        |  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| <p>Žák by měl:</p> <p>Užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřené svým schopnostem a dovednostem</p> <p>Vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky</p> <p>Reagovat na hudbu pohybem</p> <p>Mít kladný postoj k pohybovým aktivitám</p> <p>Mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- používat dostupné hudební nástroje</li> <li>- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky</li> <li>- vnímat hudební zvuky a reagovat na ně pohybem</li> <li>- mít kladný postoj k pohybovým aktivitám</li> <li>- osvojit si základní pohybové dovednosti a dodržovat bezpečnost při pohybových aktivitách</li> </ul> | <p>Intonační cvičení<br/>Hra na tělo<br/>Hra na nástroje z Orffova instrumentáře</p> <p>Zrakové i sluchové vnímání</p> <p>Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky</p> <p>Rozvoj motorických dovedností</p> <p>Pohybové hry<br/>Sladění jednoduchého pohybu s hudbou</p> | <p><b>HV</b></p> <p><b>TV</b></p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|

**Vzdělávací oblast:**

**Umění a kultura**

**Člověk a zdraví**

**Vzdělávací obor:**

**Hudební výchova**

**Pohybová výchova**

**Název vyučovacího předmětu:**

# **HUDEBNĚ POHYBOVÁ VÝCHOVA**

**Časová dotace:**

| <b>ročník</b>              | <b>1.</b> | <b>2.</b> | <b>3.</b> | <b>4.</b> | <b>5.</b> | <b>6.</b> | <b>7.</b> | <b>8.</b> | <b>9.</b> | <b>10.</b> |
|----------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
| <b>počet hodin v týdnu</b> | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2         | 2          |

### **Charakteristika předmětu:**

Vzdělávací předmět HUDEBNĚ POHYBOVÁ VÝCHOVA je integrovaný předmět, který v sobě zahrnuje i témata Pohybové výchovy. Hudebně pohybová výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnosti hudbu emocionálně prožít. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních a pohybových dovedností. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i rozvoj řeči žáků.

Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků tím, že dává prostor pro uplatnění jejich tvořivých schopností a zprostředkovává jim zážitky prostřednictvím vlastní tvorby a recepcí. Naplňuje přirozenou potřebu projevit se.

Předmět má významný rehabilitační a relaxační charakter. Pomáhá k odreagování, ke koncentraci pozornosti, k překonávání únavy.

### **Formy a organizace výuky:**

Žáci pracují ve třídě, v herně nebo v audioučebně s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

### **Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:**

#### **Kompetence k učení**

- vyžadujeme, aby se žáci aktivně zapojovali podle svých dispozic do zpěvu a rytmických činností
- rozvíjíme pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- vedeme žáky ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- poskytujeme žákům radostné prožívání a aktivní provozování hudebně pohybových činností

#### **Kompetence k řešení problémů**

- sledujeme při hodině pokrok žáka
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání
- vytváříme situace, při kterých mohou žáci ukázat svoji aktivitu a kreativitu
- vyžadujeme, aby si žáci uvědomovali sebe samého jako svobodného jedince

#### **Kompetence komunikativní**

- vytváříme situace, kdy žáci mohou reagovat pohybem na znějící hudbu
- zajímáme se o zkušenosti žáků
- vedeme žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby tuto komunikaci využívali
- poskytujeme žákům dostatek prostoru pro vlastní kulturní projev
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

#### **Kompetence sociální a personální**

- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání
- vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vysvětlujeme a budujeme zásady chování na kulturních akcích
- předvádíme žákům na příkladech nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování
- zaujímáme osobní účast v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu vyjadřování osobních prožitků

**Kompetence občanské**

- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- budujeme v žácích pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost

**Kompetence pracovní**

- využíváme jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, pohybem vyjadřujeme hudební náladu
- sledujeme při hodině pokrok všech žáků
- vedeme žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

## Hudební a pohybová výchova 1. – 10. ročník ZŠS rehabilitační

| OVO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ŠKOLNÍ VÝSTUPY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | UČIVO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | PRŮŘEZOVÁ TÉMATA |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| <p>Žák by měl:<br/>Zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii</p> <p>Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů</p> <p>Zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje</p> <p>Doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje</p> <p>Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pravidelně dýchat</li> <li>- mít správné držení těla při dýchání</li> <li>- snažit se opakovat slyšené tóny, zvuky</li> <li>- pokoušet se o správnou melodii</li> </ul> <p>- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů</p> <p>- nacvičovat správnou výslovnost textů písní a říkadel</p> <p>- pokoušet se o zpěv jednoduchých písní s doprovodem na hudební nástroje</p> <p>- zkoušet hru na jednoduché nástroje (bubínek, triangel, hůlky)</p> <p>- zkoušet hru na dostupné předměty (vařečky, misky, pokličky apod.)</p> <p>- pokoušet se o rytmizaci známých říkadel</p> <p>- nacvičovat pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky</p> <p>- zkoušet hru na tělo (tleskání, dupání)</p> <p>- snažit se o pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky</p> <p>- pohybovat se podle rytmických doprovodů</p> | <p>Dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení</p> <p>Hudební nástroje</p> <p>Zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem</p> <p>Rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadel, hra na tělo, Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangel)</p> <p>Hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení</p> |                  |

|                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- společně s učitelem a spolužáky (případně individuálně) zkoušet hudebně pohybové činnosti (tanečky, jednoduchá rytmická cvičení)</li> <li>- snažit se o soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie</li> <li>- poslouchat krátké skladby různého charakteru</li> <li>- poslouchat relaxační hudbu</li> </ul> | <p>Poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba</p> <p>Hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení</p> |  |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

**Vzdělávací oblast:**

**Člověk a zdraví**

**Vzdělávací obor:**

**Rehabilitační tělesná výchova**

**Název vyučovacího předmětu:**

# REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

**Časová dotace:**

| ročník              | 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. |
|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|
| počet hodin v týdnu | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4  | 4   |

### **Charakteristika předmětu:**

Vyučovací předmět REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA je integrovaný předmět, který v sobě zahrnuje i témata Zdravotní tělesné výchovy.

Umožňuje žákům využívat vlastní pohybové možnosti s ohledem na věk, zdravotní a pohybová omezení. Žáci jsou vedeni od spontánního pojetí pohybu, k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Pohybové vzdělávání žáků znamená rozvíjení jejich pohybových schopností, osvojování pohybových dovedností a zároveň korekce zdravotního oslabení. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jsou zařazována a využívána u všech žáků.

V posledních ročnících ZŠS se žákům poskytují informace o člověku v souvislostech s preventivní ochranou jejich zdraví. Jsou vedeni ke zdravému způsobu života a k péči o své zdraví. Žáci si upevňují hygienické návyky, rozvíjejí sociální a komunikační dovednosti, učí se odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.

Vyučovací předmět REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají. Společně je tím zajištěno utváření dovedností a návyků pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, výživy, pohybových aktivit apod.

### **Formy a organizace výuky:**

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti a ve volné přírodě. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá takové náčiní a nářadí, které mohou děti využít vzhledem ke svému zdravotnímu stavu. Vždy se důsledně dodržuje individuální přístup k žákovi a uplatňuje se diferenciací žáků, která odpovídá uplatnění žáka ve vyučovacím procesu. K dosažení dobrého výsledku napomáhá názorná ukázka.

Učitel reaguje na doporučení lékařů a individuální dispozice. Volí se takové metody a formy, při kterých mohou žáci uplatnit své schopnosti, potřeby a zájmy.

### **Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:**

#### **Kompetence k učení**

- vedeme žáky k postupnému osvojování základních pohybových aktivit
- podporujeme zájem měřit základní pohybové výkony a porovnávat je s předchozími
- vedeme žáky, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky

#### **Kompetence k řešení problémů**

- uplatňujeme zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a nacvičujeme adekvátní reakce při úrazu spolužáka
- řešíme problémy v souvislosti s nesprávným a nezodpovědným zacházením s pomůckami
- vyžadujeme plnění pokynů vyučujících a povinností
- vedeme žáky k ochraně zdraví svého i spolužáků
- získané znalosti využíváme v běžné praxi
- jasnými pokyny směřujeme činnosti ke stanovenému cíli
- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vedeme žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při tělesných činnostech
- dodáváme žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáháme
- vedeme žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací pomocí simulace

### **Kompetence komunikativní**

- nacvičujeme správné reakce žáků na základní povely a pokyny
- dbáme na dodržování pravidel slušného chování
- podporujeme zájem o komunikaci (verbální i nonverbální)

### **Kompetence sociální a personální**

- vyžadujeme jednání v duchu fair - play
- nacvičujeme poskytování pomoci na modelových situacích
- pomáháme žákům vytvářet pozitivní představy o sobě samém, podporujeme tak jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch

### **Kompetence občanské**

- pomáháme žákům v rozhodování chovat se podle situace
- učíme žáky rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví (první pomoc, škodlivost drog, podpůrných prostředků ve sportu)
- vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování

### **Kompetence pracovní**

- vyžadujeme, aby žáci dodržovali vymezená pravidla ve sportu i mimo něj
- umožňujeme žákům přistupovat k výsledkům činnosti s ohledem na své zdraví i zdraví druhých
- uplatňujeme hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v tělesné výchově i běžném životě
- vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti

## Rehabilitační tělesná výchova 1. – 10. ročník ZŠS rehabilitační

| OVO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ŠKOLNÍ VÝSTUPY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | UČIVO                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | PRŮŘEZOVÁ TÉMATA |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| <p>Žák by měl:<br/>Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám</p> <p>Zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</p> <p>Reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti</p> <p>Mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- projevovat zájem o tělesná cvičení</li> <li>- reagovat radostně při pohybových aktivitách</li> <li>- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</li> <li>- reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti</li> <li>- zvládat ležení a otáčení na vhodné podložce (žíněnka, vodní lůžko)</li> <li>- projevit zájem o polohování s oporou, zvedat hlavu s výdrží, otáčet hlavu, přetáčet trup</li> <li>- zvládat lezení a plazení daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami</li> <li>- nacvičovat pohyb v prostoru a změny poloh</li> <li>- nacvičovat vertikalizaci, popřípadě využívat kompenzační pomůcky</li> <li>- procvičovat sezení na židli, samostatný stoj a správné držení těla</li> <li>- chodit za ruku, kolem nábytku s oporou, nacvičovat samostatné kroky</li> <li>- nacvičovat chůzi po nakloněné rovině</li> </ul> | <p>Pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry</p> <p>Pohybový režim; pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifice postižení</p> <p>Zásady správného držení těla; rozvíjení jemné i hrubé motoriky; koordinace pohybů</p> |                  |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                      |  |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- chodit po schodech a ze schodů s vedením za obě ruce</li> <li>- procvičovat koordinaci pohybů, běh na krátké vzdálenosti, střídání chůzí, poskoky, skoky snožmo, stoj na jedné doze, chůze po čáře, po lavičce, seskoky</li> <li>- uvolňovat horní končetiny metodou masáže a hlazení</li> <li>- procvičovat ramenní a loketní kloub, zápěstí, zápěstí pomocí uvolňovacích cviků</li> <li>- rozvíjet cílený pohyb rukou, prstů, úchop, nacvičovat různé způsoby úchopu</li> <li>- odstraňovat mimovolné pohyby koncentrací pozornosti</li> <li>- tvořit špetku, přebírat, trhat, uchopovat drobné předměty</li> <li>- manipulovat s předměty, vkládat, navlékat, pracovat se stavebnicemi, skládat puzzle, kostky, mozaiky</li> <li>- manipulovat s míčky, pracovat s modelovacími hmotami</li> <li>- cvičit s rehabilitačními míči a polohovacími kostkami</li> <li>- zkoušet pohybové hry</li> <li>- věnovat se pohybovým činnostem v rytmu hudby</li> <li>- věnovat se hrám s míči – kutálení, kopání do míče, hod na cíl, hod horním obloukem, chytání míče</li> </ul> | <p>Základní manipulace s míčem a drobným náčiním<br/>Rytmická cvičení<br/>Turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu</p> |  |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

|                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                 |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Snažit se o samostatný pohyb</p> <p>Zvládnout uvolnění a zklidnění organismu</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pohybovat se po nerovném povrchu, věnovat se pohybovým hrám v terénu, provozovat turistiku</li> <li>- snažit se o samostatný pohyb</li> <li>- věnovat se činnostem zaměřeným na uvolnění a zklidnění organismu (masáže, relaxace, jógové cviky...)</li> <li>- spolupracovat při uvolňování končetin a trupu</li> <li>- cvičit uvolňovací cviky</li> <li>- spolupracovat při masážích pro lepší prokrvení zad a končetin (prevence proti proleženinám)</li> <li>- uvolnit se při reflexních masážích plosek nohou</li> <li>- cvičit v kuličkovém bazénu</li> </ul> | <p>Uvolňovací cvičení<br/>Relaxační cvičení; prvky<br/>jógových cvičení<br/>Dechová cvičení</p> |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

**Vzdělávací oblast:**

**Člověk a svět práce**

**Umění a kultura**

**Vzdělávací obor:**

**Pracovní výchova**

**Výtvarná výchova**

**Název vyučovacího předmětu:**

# **PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA**

**Časová dotace:**

| <b>ročník</b>                      | <b>1.</b> | <b>2.</b> | <b>3.</b> | <b>4.</b> | <b>5.</b> | <b>6.</b> | <b>7.</b> | <b>8.</b> | <b>9.</b> | <b>10.</b> |
|------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
| <b>počet<br/>hodin<br/>v týdnu</b> | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>4</b>   |

### **Charakteristika předmětu:**

Vyučovací předmět PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA je integrovaný předmět, který v sobě zahrnuje i témata Výtvarné výchovy. Ve vzdělávání žáků s mentálním postižením má tento předmět stěžejní postavení. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Hlavním cílem pracovní výchovy je nácvik úkonů souvisejících se sebeobsluhou. Postupně je kladen větší důraz na samostatnost a přesnost provedení. Důležitý je nácvik dovedností, které přispějí k soběstačnosti žáků a umožní jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Žáci se učí pracovat samostatně i ve skupině a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek a nářadí. Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku.

Součástí je i výtvarná výchova, jejímž úkolem je rozvíjet smyslové vnímání, estetické cítění a vyjadřování žáků, jejich tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy, pocity a zkušenosti. Dále pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku. Používáním vhodných výtvarných technik žáci získávají základy výtvarných dovedností a vědomostí. Výtvarná výchova je součástí celkové rehabilitační péče, harmonizuje dětskou osobnost a umožňuje maximálně možnou socializaci žáka. Důsledným vedením k překonávání obtíží a dokončování úkolů se utvářejí volní vlastnosti a pracovní návyky žáků. Při výuce se vždy přihlíží k individuálním schopnostem a možnostem žáků.

V rámci pracovní a výtvarné činnosti dochází k rozvíjení řeči ve formě verbalizace činnosti, pojmenování materiálů, pomůcek, hodnocení výsledků činnosti apod.

### **Formy a organizace výuky:**

Výuka probíhá v kmenových třídách nebo v specializovaných učebnách. Využívá se především individuálních zájmů a schopností žáků. Vychází se z individuálních možností pro každého žáka uplatnit jeho schopnosti, potřeby a zájmy. Při práci jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny.

### **Výchovné a vzdělávací strategie pro plnění klíčových kompetencí:**

#### **Kompetence k učení**

- umožňujeme žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
- vytváříme u žáků základní pracovní dovednosti a návyky
- ukazujeme žákům smysl a cíl učení
- budujeme u žáků pozitivní vztah k práci prostřednictvím zadávaných úkolů v rámci výuky

#### **Kompetence k řešení problémů**

- snažíme se rozvíjet u žáků tvořivost
- na modelových situacích ukazujeme, jak se rozhodovat
- pomáháme žákům osvojené teoretické znalosti uplatňovat v praxi

### **Kompetence komunikativní**

- rozšiřujeme u žáků slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky vlastní práce
- dbáme na dodržování správných technologických postupů při práci
- zadáváme úkoly při kterých žáci spolupracují
- vedeme žáky k ohleduplnosti
- podporujeme u žáků vzájemnou komunikaci

### **Kompetence sociální a personální**

- vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci
- snažíme se vést žáky, aby se snažili o dosažení výsledku
- učíme žáky uvědomovat si potřebu ohleduplnosti na pracovišti
- ukazujeme žákům, jak podle potřeby pomáhat spolužákům
- každému žákovi umožňujeme zažít úspěch
- dodáváme žákům sebedůvěru

### **Kompetence občanské**

- vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci
- umožňujeme žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky
- pomáháme žákům při vyvození pravidel při práci a jejich respektování
- na modelových situacích učíme žáky přivolat pomoc při zranění
- ukazujeme pozitivní postoj k uměleckým dílům
- posilujeme sociální chování a sebeovládání žáků

### **Kompetence pracovní**

- vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- vedeme žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
- vyžadujeme správné zacházení s pracovními pomůckami
- vyžadujeme plnění povinností
- vedeme žáky k ochraně zdraví svého i spolužáků
- získané znalosti využíváme v běžné praxi
- jasnými pokyny směřujeme činnosti ke stanovenému cíli
- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

**Pracovní a výtvarná výchova 1. – 10. ročník ZŠS rehabilitační**

| OVO                                                                                              | ŠKOLNÍ VÝSTUPY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | UČIVO                                                                                                                                                                                                                    | PRŮŘEZOVÁ TÉMATA |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| <b>PRACOVNÍ VÝCHOVA</b>                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                          |                  |
| <b>SEBEOBSLUHA (SEBEOBSLUŽNÉ ČINNOSTI)</b>                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                          |                  |
| Žák by měl:<br>Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) | Žák by měl: <ul style="list-style-type: none"> <li>- zvládat osobní hygienu – mytí rukou, používání mýdla a ručníku</li> <li>- používat kapesník</li> <li>- používat nočník, WC</li> <li>- čistit si zuby</li> <li>- česat si vlasy</li> <li>- spolupracovat při hygieně</li> <li>- přepírat oblečení na panenku, mýt hračky</li> <li>- nacvičovat svlékání a oblékání oděvu</li> <li>- odkládat oděv na věšák a obuv na určené místo</li> <li>- nacvičovat obouvání a přezouvání</li> <li>- šněrovat boty a pokoušet se o vázání tkaniček na velkém modelu, později na botách</li> <li>- oblékat a svlékat tepláky, svetr, čepici, šálu a rukavice</li> <li>- rozepínat a zapínat knoflíky na velkém modelu, později na oblečení</li> <li>- rozepínat a zapínat zip na modelu, později ve skutečnosti</li> <li>- oblékat a svlékat ponožky</li> </ul> | Svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, Zouvání a šněrování bot; Hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek |                  |

|                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                  |  |
|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Dodržovat klid a čistotu při stravování          | <ul style="list-style-type: none"> <li>- nacvičovat správné žvýkání a kousání potravy</li> <li>- pít slámkou, pít z hrnečku</li> <li>- vnímat přijímání potravy a vylučování</li> <li>- nacvičovat správné sezení při jídle</li> <li>- osvojit si správné stolování a samostatnost při jídle</li> <li>- spolupracovat při přípravě svačiny</li> <li>- prostírat stůl</li> <li>- uklízet po jídle</li> </ul> | Stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování |  |
| Umět používat příbor                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- používat lžíci</li> <li>- používat příbor</li> <li>- používat ubrousek</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování |  |
| Udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí | <ul style="list-style-type: none"> <li>- udržovat pořádek v osobních věcech a ve svém okolí</li> <li>- pomáhat při úklidu ve třídě</li> <li>- utírat prach</li> <li>- utírat tabuli</li> <li>- nacvičovat zametání podlahy</li> <li>- pomáhat při výzdobě třídy na Vánoce, Velikonoce a další svátky</li> </ul>                                                                                             | Skládání a ukládání věcí<br>Úklid a čistota                                                      |  |

| PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                   |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Žák by měl:<br/>Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zpracovat modelovací hmotu oběma rukama</li> <li>- trhat modelovací hmotu na malé kousky a rovnat na plochu</li> <li>- pracovat s různými plastickými materiály</li> <li>- mačkat jemný papír na kuličky</li> <li>- provádět hry s papírovými kuličkami (házení a ukládání do různých nádob)</li> <li>- trhat papír na malé kousky; sbírat a rovnat do misek, kelímků, krabiček</li> <li>- navlékat natrhaného papíru na špejli</li> <li>- trhat papír na tenké proužky, stříhat papír</li> <li>- přehýbat papír</li> <li>- lepit natrhané nebo nastříhané proužky papíru</li> <li>- navíjet vlnu na cívku, do klubka</li> <li>- navíjet provázek na cívku</li> <li>- překládat a stříhat látku</li> <li>- nalepovat látku</li> <li>- šít jehlou s tupým hrotem</li> <li>- nacvičovat stehy na cvičné desce</li> <li>- sbírat kaštany, žaludy, třídit je a ukládat</li> <li>- sbírat a ukládat přírodniny</li> <li>- trhat listy podle žilek, namáčet je a obtiskovat</li> <li>- lisovat listy, lepit a navlékat listy</li> <li>- otrhávat a navlékat jeřabiny</li> <li>- třídit semena fazolí, čočky, kukuřice a ukládat je do sáčků, kelímků apod.</li> </ul> | <p>Vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); jednoduché pracovní postupy a techniky<br/>Pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek</p> |  |

|                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                              |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <p>Pracovat podle slovního návodu</p> <p>Udržovat pracovní místo v čistotě</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- tvarovat kuličky různé velikosti v dlaních</li> <li>- vykrajovat „cukroví“ z placky rozválené válečkem</li> <li>- tvořit válečky z modelovací hmoty (hadi, prstýnky, kroužky apod.)</li> <li>- lepit papír na vymezenou plochu</li> <li>- vyrobit řetěz na stromček z proužků papíru</li> <li>- navlékat korále na šňůrku</li> <li>- vytvářet koláž z různých materiálů</li> <li>- tvořit figurky z přírodnin (s pomocí učitele)</li> <li>- lepit vylisované listy do podzimních motivů</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pracovat podle pokynů vyučujícího</li> <li>- dbát na pořádek na svém pracovním místě</li> <li>- umýt a utřít lavici</li> <li>- pomáhat při úklidu pracovního místa a třídy</li> </ul> | <p>Lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů</p> <p>Pracovní postupy</p> <p>Ukládání pracovních pomůcek</p> <p>Úklid a čistota</p> |  |
| <b>PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ</b>                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                              |  |
| <p>Žák by měl:<br/>Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami</p>                                           | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pracovat s pískem na pískovišti</li> <li>- stavět bábovky, kopce, cesty, tunely, přemisťovat písek</li> <li>- vybírat z písku kamínky</li> <li>- upravovat pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi, prkýnkem</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)</p> <p>Stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních</p>                                                           |  |

|                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                  |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- stavět dům ze dvou kostek, most ze tří kostek, komín</li> <li>- řadit molitanové kostky ve vodorovném a svislém směru</li> <li>- ukládat kostky do krabic</li> <li>- pracovat se stavebnicí - postav, co umíš</li> <li>- pracovat s dřevěnou stavebnicí</li> <li>- pracovat s hříbkovou a kroužkovou stavebnicí</li> <li>- využívat mozaikové a magnetické stavebnice</li> </ul>                                                                                                                                     | Montáž a demontáž;<br>manipulace s jednoduchými předměty                                                                                                                                                         |  |
| <b>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</b>                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                  |  |
| <p>Žák by měl:<br/>Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</p> <p>Pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny</p> <p>Používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- na vycházkách do přírody pozorovat změny v jednotlivých ročních obdobích</li> <li>- vybrat vhodné oblečení pro určité roční období</li> <li>- přiřazovat k jednotlivým ročním obdobím obrázky</li> <li>- pečovat o pokojové květiny, zalévat květiny</li> <li>- pracovat na školním pozemku: setí ředkviček, setí hrachu</li> <li>- hrabat posekanou trávu</li> <li>- sklízet ovoce a zeleninu</li> <li>- provádět činnosti na zahradě podle úrovně pohybových a rozumových schopností</li> </ul> | <p>Základní podmínky pro pěstování rostlin</p> <p>Pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku</p> <p>Pomůcky a náčiní pro práci na zahradě</p> |  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě                                                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- porozumět instrukcím a vykonávat pokyny vyučujícího</li> <li>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě</li> </ul>                                                                                                                                                                                               | Zásady hygieny a bezpečnosti práce                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
| <b>PRÁCE V DOMÁCNOSTI</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| <p>Žák by měl:</p> <p>Provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy</p> <p>Prostříit stůl pro běžné stolování</p> <p>Zvládnout nákup a uložení základních potravin</p> <p>Připravit jednoduchý pokrm podle pokynů</p> <p>Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy</li> <li>- prostříit stůl pro běžné stolování</li> <li>- zvládnout nákup a uložení základních potravin</li> <li>- připravit jednoduchý pokrm podle pokynů</li> <li>- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</li> </ul> | <p>Drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla</p> <p>Stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování</p> <p>Nákup a skladování základních potravin</p> <p>Příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů</p> <p>Zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</p> |  |

| <b>VÝTVARNÁ VÝCHOVA</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Žák by měl:<br/>Zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu</p> <p>Používat na elementární úrovni prostředky a postupy</p> <p>Vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary</p> <p>Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity</p> <p>Uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech</p> | <p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- malovat prstovými a temperovými barvami</li> <li>- kreslit voskovými pastelami, pastelkami, uhlím, rudkou, křídou</li> <li>- zvládat práci s výtvarnými materiály</li> <li>- dbát pokynů vyučujícího při používání výtvarných materiálů a dodržovat určené postupy</li> <li>- provozovat hry s prstovými barvami (roztírání barev dlaní, otisk rukou, prstu)</li> <li>- hrát s temperovou barvou – roztírání houbou, štětcem</li> <li>- zapouštět barvu do klovatiny</li> <li>- provádět otisk dřevěného nebo bramborového tiskátka</li> <li>- vyjadřovat barvami své vlastní pocity a představy</li> <li>- provádět muzikomalbu – hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě</li> <li>- uplatňovat výtvarné dovednosti při tematické malbě a kresbě</li> </ul> | <p>Základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru<br/>Kresba různými nástroji;<br/>malba na různorodý materiál<br/>Prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmota)</p> <p>Využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací</p> <p>Uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty<br/>Vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí<br/>vybranými prostředky a postupy<br/>Netradiční výtvarné techniky</p> |  |

**Název vyučovacího předmětu:**

## **PŘEDMĚTY SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ PÉČE**

|                                            |
|--------------------------------------------|
| Předměty speciálně pedagogické péče - úvod |
| 1. Logopedická péče                        |
| 2. Řečová výchova                          |
| 3. Rozvoj zrakové a sluchové percepce      |
| 4. Rozvoj matematických dovedností         |
| 5. Rozvoj motorických dovedností           |
| 6. Rozvoj sociálních dovedností            |
| 7. Smyslová stimulace                      |
| 8. Alternativní komunikace                 |

## Předměty speciálně pedagogické péče

Konkrétní náplň hodin je závislá na potřebách jednotlivých žáků. Žáci mohou být vzhledem ke zdravotnímu stavu a individuálním potřebám zařazováni do výuky předmětů SPP. Pro každý předmět je vedena zvláštní dokumentace (třídní kniha), která je určena k evidenci žáků a jejich docházky, k evidenci náplně jednotlivých hodin a k celkovému zachycení práce jednotlivých žáků nebo skupiny.

Pro předmět je vypracováván plán, ve kterém jsou zachyceny kroky rozvoje v dané oblasti.

- Výuka je realizována individuálně popř. skupinově (maximálně 4 žáci)
- Výuka jednotlivých předmětů bude realizována v případě, že se objeví žák s aktuální potřebou rozvoje v dané oblasti
- Výběr žáků provádějí třídní učitelé (speciální pedagogové) na základě zprávy ze školského poradenského zařízení nebo na základě speciálně pedagogické diagnostiky
- Náplň předmětu bude rozpracována dle individuálních potřeb žáků
- Předměty se vyučují maximálně 2 hodiny týdně
- Každý předmět má svého garanta, který má v dané oblasti specializaci

### 1. Logopedická péče

Obsahem tohoto předmětu je reedukace vad řeči na základě logopedické diagnózy a dosavadní logopedické intervence. Péče cílí:

- rozvoj motoriky v orofaciální oblasti
- rozvoj motoriky jazyka
- rozvoj fonemického sluchu
- reedukaci vad řeči dle logopedického nálezu

### 2. Řečová výchova

Obsahem tohoto předmětu je posilovat správné a srozumitelné vyjadřování, rozvíjet komunikační dovednosti, rozvíjet schopnosti žáků vnímat různá sdělení, porozumět jim a adekvátně na ně reagovat.

- domluvit se v běžných situacích (verbálními a neverbálními metodami)
- zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování
- dosáhnout širší slovní zásoby, srozumitelného mluvního projevu, snažit se o zřetelnou výslovnost
- vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity

### **3. Rozvoj zrakové a sluchové percepce**

Obsahem tohoto předmětu je rozvoj těch funkcí, které jsou nutné pro úspěšné rozvíjení se v oblasti čtení a psaní se zaměřením na rozvoj zrakového a sluchového vnímání.

- rozvoj sluchového vnímání a rozlišování
- rozvoj zrakového vnímání a rozlišování

### **4. Rozvoj matematických dovedností**

Obsahem tohoto předmětu je rozvoj těch funkcí, které jsou nutné pro úspěšné rozvíjení se v oblasti počítání.

- rozvoj základních matematických dovedností (číselné řady, představy čísel, matematické pojmy, operační představy)

### **5. Rozvoj motorických dovedností**

Obsahem tohoto předmětu je nabízet žákům vhodné podněty pro zdokonalování a rozvíjení úrovně motoriky pomocí psychomotorických činností. Prostřednictvím psychomotorických činností dochází k výchově osobnosti, pro jejíž vývoj a učební procesy jsou rozhodující především pohyb, jednání a vnímání.

- hmatové vnímání a rozlišování
- zvládání prostorové orientace
- vnímání tělesného schématu a rovnováhy (kinestézie)

### **6. Rozvoj sociálních dovedností**

Předmět je určen zejména pro žáky s Aspergerovým syndromem a vysoce funkčním autismem, ale zapojení mohou být také žáci, kteří mají výrazné problémy v sociální oblasti. Žáci si při zařazení do modulu vytyčují své osobní cíle, na kterých chtějí během následujících hodin pracovat.

Konkrétní náplň hodin je závislá na osobních cílech a potřebách jednotlivých žáků. Pro nácvik jednotlivých oblastí využíváme poučení, modelování, hraní rolí, sociální příběhy, zpětnou vazbu apod.

### **7. Smyslová stimulace**

Obsahem tohoto předmětu je:

- stimulace vnímání vlastního těla
- rozvoj vlastní identity
- umožnění navázání komunikace se svým okolím
- zvládnutí orientace v prostoru a čase
- lokomoční schopnosti
- zlepšení funkce organismu

## **8. Alternativní komunikace**

Obsahem tohoto předmětu jsou alternativní systémy, které plně nahrazují mluvenou řeč. Rozvíjíme náhradní způsoby, kterými by děti se závažnou poruchou komunikace mohly vyjadřovat všechno to, co se obvykle vyjadřuje mluvenou řečí a mohly tak aktivně ovlivňovat svůj život, své okolí a dále se rozvíjet.